

Hospodárska a sociálna rada
Slovenskej republiky

Bratislava 21. 8. 2023

Číslo záznamu: 109248/2023

Z Á Z N A M

z plenárneho zasadnutia Hospodárskej a sociálnej rady Slovenskej republiky konaného dňa 21.8.2023

Miesto konania: nová budova Úradu vlády SR
Prítomní: podľa prezenčnej listiny
Rokovanie viedla: Soňa Gaborčáková, predsedníčka HSR SR

Návrh programu:

1. Prerokovanie sumy mesačnej minimálnej mzdy na rok 2024 (podľa § 7 ods. 3 zákona č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde: „Ak sa zástupcovia zamestnávateľov a zástupcovia zamestnancov nedohodnú na určení sumy mesačnej minimálnej mzdy do 15. júla, prerokuje ju Hospodárska a sociálna rada Slovenskej republiky do 31. augusta”)
2. Nariadenie vlády Slovenskej republiky o záujme Slovenskej republiky udeliť národné vízum vybraným skupinám štátnych príslušníkov tretích krajín vo vybraných zamestnaniach v oblasti priemyslu.
Predkladá: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
3. Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví, ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v oblasti podpory výroby elektriny a niektoré súvisiace podmienky vykonávania regulovaných činností.
Predkladá: Úrad pre reguláciu sieťových odvetví SR
4. Rôzne
 - Stav energetickej pomoci (výzva podľa schémy 2.4) pre energeticky náročné podniky (*APZD*)

Rokovanie otvorila a viedla predsedníčka rady S. Gaborčáková, ktorá privítala na zasadnutí Hospodárskej a sociálnej rady SR predsedu vlády SR Ľudovíta Ódora, ostatných zástupcov vlády, zástupcov zamestnancov a zástupcov zamestnávateľov a skonštatovala, že plenárne zasadnutie je uznášaniaschopné a môže prijímať závery.

Predsedníčka rady S. Gaborčáková vyzvala prítomných, aby sa vyjadrili, či súhlasia s návrhom programu plenárneho zasadnutia uvedeného v pozvánke a či majú návrhy na jeho doplnenie.

KOZ SR navrhla zaradiť do bodu Rôzne programu tému: „Stanovisko Ministerstva životného prostredia SR k postupu riešenia kritickej finančnej situácie v Slovenskom vodohospodárskom podniku, š. p. od septembra 2023 do konca roka a návrh systémovej zmeny na zabezpečenie dostatočného financovania štátneho podniku zo strany envirorezortu v nasledujúcom roku a do budúcnosti“.

Program rokovania s návrhom na jeho doplnenie bol schválený bez pripomienok.

K bodu 1:

Prerokovanie sumy mesačnej minimálnej mzdy na rok 2024 (podľa § 7 ods. 3 zákona č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde: „Ak sa zástupcovia zamestnávateľov a zástupcovia zamestnancov nedohodnú na určení sumy mesačnej minimálnej mzdy do 15. júla, prerokuje ju Hospodárska a sociálna rada Slovenskej republiky do 31. augusta“)

Predsedníčka rady S. Gaborčáková informovala plénum, že listom zo dňa 15.7.2023 jej zástupcovia zamestnávateľov a zástupcovia zamestnancov oznámili, že v termíne do 15.7.2023 nedošlo k dohode sociálnych partnerov o výške minimálnej mzdy na rok 2024. Preto v zmysle § 7 ods. 3 zákona o minimálnej mzde, ktorý hovorí, že „ak sa zástupcovia zamestnávateľov a zástupcovia zamestnancov nedohodnú na určení sumy mesačnej minimálnej mzdy do 15. júla, prerokuje ju Hospodárska a sociálna rada Slovenskej republiky do 31. augusta“, bol tento bod zaradený na dnešné rokovanie HSR SR.

Predsedníčka rady S. Gaborčáková vyzvala jednotlivých sociálnych partnerov, aby predniesli svoje stanoviská.

Stanovisko za AZZZ SR predniesol R. Karlubík, ktorý uviedol, že existuje zákonný automat, podľa ktorého by výška minimálnej mzdy na rok 2024 mala predstavovať 744 eur. Tento zákonný automat, tak ako je nastavený dnes, ďaleko prekračuje možnosti, ktoré poskytuje slovenské hospodárstvo a výkonnosť slovenského priemyslu. Uviedol, že AZZZ SR po vzájomnej dohode s RÚZ navrhuje mierne navýšenie minimálnej mzdy oproti zákonnému automatu a spoločné stanovisko za AZZZ SR a RÚZ k sume mesačnej minimálnej mzdy na rok 2024 prednesie M. Lelovský z RÚZ.

Stanovisko za RÚZ predniesol M. Lelovský, ktorý uviedol, že téme minimálnej mzdy sa veľmi intenzívne venovali, zámerom RÚZ ako aj kolegov z AZZZ SR bolo rozsiahlejšie prediskutovať argumentáciu, a to z oboch strán. Uviedol, že každé navýšenie minimálnej mzdy zvyšuje tlak na konkurencieschopnosť zamestnávateľov a ekonomiky vôbec. Uvedomujú si, že z pohľadu zamestnancov, vzhľadom na infláciu a celkovú sociálnu situáciu a vývoj, je

prirodené požadovať vyššie platy aj na úrovni minimálnych miezd, preto sa snažili nájsť rozumný kompromis a navrhujú spoločne s AZZZ SR minimálnu mzdu vo výške 750 eur. Súčasne však navrhujú, aby sociálny dialóg pokračoval a aby sa aj vláda zásadnejšie zapojila do riešenia tejto problematiky, pretože je ťažko vysvetliteľné a predstaviteľné, ak aj pri úrovni minimálnej mzdy alebo veľmi nízkych úrovniach miezd berie štát 50%, čo nie je správne. Ak sa chce týmto skupinám pomôcť, aby ich životná úroveň neklesala aj v súvislosti s infláciou, tak by mal byť aj progresívnejší prístup štátu a je na to viacero možností, ako optimalizácia a zvýšenie efektivity činnosti verejnej správy a nákladov. Uviedol, že Slovensko je jednou z málo krajín v Európskej únii, ktorá požíva špeciálne výsady, kde priemerná mzda vo verejnej správe je vyššia ako priemerná mzda v privátnom sektore. Požiadal, aby spoločne pristupovali k téme minimálnej mzdy oveľa viac na základe dát a menej na základe emócií. Poukázal na to, že dlhodobou chýbajú profesionálny, prognostický, analytický inštitút, ktorý by skúmal dopady aj rastu minimálnej mzdy na všetky oblasti, ako je napr. regionálne podnikanie s nízkou mzdou, kde výška minimálnej mzdy nepochybne obmedzí konkurencieschopnosť malých podnikov vzhľadom na to, v akom regióne podnikajú atď. Uviedol, že verí, že sa to spoločne podarí v rámci činnosti Aliancie sektorových rád, aby analytická jednotka tejto aliancie dokázala pripraviť kvalitné podklady pre budúce obdobie, keď sa bude rokovať o minimálnej mzde. Očakávajú zmenu prístupu od vlády a zohľadnenie všetkých týchto faktorov.

Stanovisko za APZD predniesol A. Beljajev, ktorý uviedol, že opätovné napojenie príplatkov na výšku minimálnej mzdy považuje APZD za porušenie dohody sociálnych partnerov uzavretej na ich rokovaní o minimálnej mzde v roku 2022. Zdôraznil, že opätovné napojenie príplatkov na výšku minimálnej mzdy robí systém nepredvídateľným, a len v roku 2023 to zvýši náklady v súkromnom sektore o 70 miliónov eur, vo verejnom sektore o 20 miliónov eur a v roku 2024 to bude celkom o 180 miliónov eur. APZD navrhuje zvážiť úplne zrušenie stupňov náročnosti práce, ktoré už nezodpovedajú súčasným požiadavkám či trendom, ani základnému princípu minimálnej mzdy, alebo ich alternatívne zmeniť do podoby novej smernice Európskej únie o rovnakom odmeňovaní mužov a žien alebo za prácu rovnakej hodnoty, ktorú musí Slovenská republika transponovať. Tiež uviedol, že štandardom krajín s vyššou mierou flexibility je ponechať ďalšie stupne odmeňovania na kolektívne vyjednávanie na podnikovej úrovni a podporiť rozvoj sociálneho dialógu. A. Beljajev súčasne poukázal aj na určité riziká vysokej minimálnej mzdy. Na Slovensku bola v r. 2022 výška priemernej mzdy 1.304 eur a výška minimálnej mzdy 646 eur, čo je 50 % absolútne hornej hranice, ktorú dnes odporúča Európska únia. V porovnaní s krajinami ako je napr. Nemecko, ktoré má 42%, Česko 44 %, Poľsko 45 % má Slovensko jednu z najvyšších minimálnych miezd. Ďalej uviedol, že Slovensko čelí vysokému nárastu nákladov práce a výraznému daňovému a odvodovému zaťaženiu, čo bude mať za následok zníženie konkurenčnej investičnej schopnosti. Neexistujú žiadne podporné opatrenia pre nízkopříjmové skupiny, ako je napr. zníženie daní a odvodov, ktoré sú bežne využívané vo vyspelých krajinách, ktoré ich považujú za investíciu do podpory zamestnania a nie ako stratu príjmu rozpočtu. Uviedol, že v roku 2024 sa už očakáva zvýšenie dopytu po pracovníkoch, vysoká inflácia a akútny nedostatok pracovnej sily, ktoré budú automaticky tlačiť na rast miezd, čiže sa tu uplatní prirodzený trhový mechanizmus, ktorý sa premietne aj do zvyšovania minimálnej mzdy v ďalšom období. Myslí si, že výška minimálnej mzdy nie je vôbec podhodnotená, je nastavená správne, nespôsobuje žiadne sociálne nepokoje na podnikovej úrovni, ale je tu iný problém a to, že minimálna mzda je príliš zaťažená daňami

a odvodmi. Tiež uviedol, že aj napriek nízkej kúpnej sile je Slovensko krajinou s najnižším rizikom príjmovej chudoby v celej Európskej únii. V závere uviedol, že APZD podporí výšku minimálnej mzdy 750 eur:

Stanovisko za ZMOS predniesol J. Božik, ktorý uviedol, že na túto tému komunikovali s M. Lelovským z RÚZ ešte v čase, keď sa hovorilo o memorande medzi zamestnávateľmi a odborármi. Túto tému komunikovali v rámci organizácie a aj partnerských organizácií a podporia výšku minimálnej mzdy 750 eur. Chápe však aj to, čo hovorili kolegovia z priemyselných zväzoch, že minimálna mzda je príliš zaťažená vo väzbe na to, aby sa zvýšila kúpyschopnosť a tie peniaze sa prejavili v peňaženkách zamestnancov, ktorí pracujú za tieto minimálne mzdy. To čo hovoril A. Beljajev je téma vysoko aktuálna, je potrebné zaoberať sa reformou verejnej správy, ktorej súčasťou je aj územná samospráva. Je to téma hlavne pre novú vládu, aby sa vedeli vytvoriť podmienky na to, aby sa zdroje využívali čo najefektívnejšie.

Stanovisko za KOZ SR predniesla M. Uhlerová, ktorá uviedla, že z pohľadu KOZ SR je potrebné tému minimálnej mzdy zasadiť do oveľa širšieho kontextu a je potrebné začať hovoriť o dôstojnej minimálnej mzde a celkovo o dôstojných mzdách. To však nebude možné, pokiaľ sa nezmení nastavenie ekonomického modelu na Slovensku, priority a východiská hospodárskeho rastu, model postavený na nízkych mzdách, teda aj na tej minimálnej mzde, na nízkej produktivite práce, na montážnych halách s nízkou pridanou hodnotou a priamych investíciách. Pokiaľ sa tento model nezmení, tak každoročne bude problém s dohodou na minimálnej mzde a nikdy sa nebude hovoriť o minimálnej spravodlivej mzde, tak ako ju definuje smernica Európskej únie o spravodlivých minimálnych mzdách v Európskej únii. Apeluje na vyššiu mieru diverzifikácie hospodárstva, podporu inovácií a modernizácie, podporu odvetví s vysokou pridanou hodnotou. Na druhej strane uviedla, že je nevyhnutné aj na strane zamestnancov sa vo vyššej miere organizovať a kolektívne vyjednávať, nakoľko bez toho nebude vytvorený patričný tlak na vyšší rast alebo intenzívny rast miezd. M. Uhlerová reagovala na stanovisko APZD k príplatkom a stupňom minimálnej mzdy. Zdôraznila, že k žiadnej písomnej alebo inak prezentovanej dohode pri dohode o minimálnej mzde medzi sociálnymi partnermi nedošlo, vie si však predstaviť diskusiu o napojení príplatkov na iný ekonomický alebo mzdový ukazovateľ, nie na minimálnu mzdu. Čo sa týka samotných stupňov minimálnej mzdy uviedla, že KOZ SR nebude súhlasiť s ich zrušením, súhlasí však s tým, že jednotlivé charakteristiky stupňov sú nedostatočné, zastaralé, nedostatočne kontrolované samotnými inšpektorátmi práce a na mnohých pracoviskách nedodržiavané. Do značnej miery obidvom stranám pomôže smernica o spravodlivých mzdách, zvýšenie pokrytia zamestnancov kolektívnymi zmluvami a zintenzívnenie kolektívneho vyjednávania na odvetvovej, ale aj podnikovej úrovni. M. Uhlerová uviedla, že aj napriek tomu, že ponuka zo strany zamestnávateľov na úrovni 750 eur nekorešponduje s ich východiskovou pozíciou, uvedomujú si, že v danej chvíli je umením dosiahnuť dohodu vyššej minimálnej mzdy, oproti tomu ako ju určuje zákonný automat. Podľa nej dohoda sociálnych partnerov na vyššej minimálnej mzde má aj spoločenský odkaz, nakoľko ide o tému, ktorá bola vždy polarizujúca, mediálne atraktívna, pretože sledovala konflikt, ktorý medzi partnermi je v latentnej a prirodzenej podobe.

Stanovisko za SOS predniesol D. Chalupa, ktorý uviedol, že je rád, že sa našiel kompromis so zamestnávateľskými zväzmi a súhlasí s navrhovanou výškou minimálnej mzdy 750 eur.

Predsedníčka rady S. Gaborčáková uviedla, že na Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny SR vznikla Aliancia sektorových rád a bude tu priestor na to, aby sa nie cez emócie, ale cez dáta hľadali riešenia, ktoré v konečnom dôsledku pomôžu tým, ktorí to potrebujú.

Záver:

Zástupcovia zamestnancov a zástupcovia zamestnávateľov dospeli k dohode o určení sumy mesačnej minimálnej mzdy na rok 2024 vo výške 750 eur.

K bodu 2:

Nariadenie vlády Slovenskej republiky o záujme Slovenskej republiky udeliť národné vízum vybraným skupinám štátnych príslušníkov tretích krajín vo vybraných zamestnaniach v oblasti priemyslu.

Materiál uviedol štátny tajomník Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR J. Káčer.

R. Karlubík z AZZZ SR uviedol, že pripomienky AZZZ SR predložili v písomnom stanovisku. Spomenul informáciu od ich zástupcu, ktorý sa zúčastnil rozporových konaní, že v Českej republike a v Maďarsku počet takýchto víz, ktoré budú vydané skupinám štátnych príslušníkov tretích krajín by mal dosiahnuť cca 300 tisíc, a spýtal sa, že či vízum udelené pre štátnych príslušníkov tretích krajín v týchto krajinách bude akceptované aj u nás, že či to Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR pripravuje a či s tým zamestnávatelia môžu počítať, aké sú tendencie do budúcnosti.

Generálna riaditeľka sekcie práce, Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR P. Maškulíková uviedla, že na rozporovom konaní zaznela požiadavka na to, že v prípade, ak v nejakej inej členskej krajine EÚ sa nachádza štátny príslušník tretej krajiny s platným existujúcim pobytom vydaným touto krajinou, že či je možné nejakým zrýchleným postupom dostať tohto človeka na územie Slovenskej republiky a teda priamo k slovenskému zamestnávateľovi. Konzultovali to s kolegami z Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a Ministerstva vnútra SR a zhodli sa na tom, že po vzore pripravovanej transpozície smernice o modrých kartách vedia podobné riešenie nájsť aj pre jednotné povolenie, čo znamená, že cudzinec s jednotným povolením vydaným napr. v Maďarsku vie u slovenského zamestnávateľa začať pracovať automaticky po podaní žiadosti o vydanie slovenského jednotného povolenia. Vie sa takýmto spôsobom uľahčiť prechod cudzinca, ktorý získal legálny pobyt, ide o jednotné povolenie alebo o modrú kartu získanú v inom členskom štáte a chce tento cudzinec prejsť na územie Slovenskej republiky k slovenskému zamestnávateľovi.

M. Lelovský uviedol, že RÚZ mala v rámci medzirezortného pripomienkového konania k materiálu jednu pripomienku a to zásadnú, navrhovala rozšírenie katalógu povolání. Uviedol, že je rád, že sa im podarilo s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR nájsť zhodu o prvom stupni vysokoškolského vzdelania, poukázal na to, že v krajinách bývalého sovietskeho zväzu 90% absolventov končí s bakalárskym titulom a magistra študujú len tí, ktorí sa chcú venovať vede, výskumu alebo učiteľstvu, v tejto oblasti je to významná zmena oproti slovenskému systému vysokého školstva, kde každý končí ako magister alebo inžinier.

M. Uhlerová uviedla, že KOZ SR v rámci medzirezortného pripomienkového konania materiál nepripomienkovala. Zdôraznila, že Slovensko akútne potrebuje pracovnú silu, je to nevyvrátiteľný fakt, poukazujú na to štatistiky trhu práce, ale neustále dovážanie pracovnej sily náš pracovný trh nevyrieši, resp. ho vyrieši iba dočasne a bude len slabou náplast'ou na kumulované problémy na trhu práce. Uviedla, že je potrebné hľadať príčinu, prečo je v súčasnosti na trhu práce dostatok pracovnej sily a nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily. Je to nedostatočný vzdelávací systém a disproporcie medzi ponukou a dopytom na trhu práce. Uviedla, že analýza Inštitútu finančnej politiky „Reformný kompas slovenskej ekonomiky“ z augusta 2022 konštatuje, že na Slovensku by mohlo byť zamestnaných až o 500 tisíc zamestnancov viac z domácich zdrojov ako je tomu aktuálne, čo by bolo prínosom aj do dôchodkového systému a systému sociálneho zabezpečenia, ktoré sú vážne ohrozené. Na jednej strane je problém s prílišnou kvalifikovanosťou pracovnej sily, čiže máme vysokoškolsky vzdelaných ľudí, ktorí sú zamestnávaní na pozície, ktoré vyžadujú nižšiu kvalifikáciu, na druhej strane nevieme dostatočne pracovať s dlhodobo nezamestnanými a tzv. nezamestnateľnými. Vidí problém v zlyhávaní politik štátu a politik smerovaných k aktívnym opatreniam na trhu práce. Poukázala aj na ďalšie problémy na trhu práce, ktorými sú skrátené úväzky, resp. nezáujem o tieto úväzky, celkovo nízke mzdové ohodnotenie, ktoré za posledné dve dekády vyhnalo vyše 300 tisíc potenciálnych zamestnancov do zahraničia, ktorí nemajú perspektívu sa už vrátiť, v tejto súvislosti apeluje na dostatočné mzdové ohodnotenie. Ďalej uviedla, že ak sa nezmení ekonomický model, opatrenia trhu práce, vzdelávací systém a bude sa trvať na politike nízkych miezd, bude to vyháňať z nášho trhu práce aj zamestnancov prichádzajúcich z tretích krajín. Takisto uviedla, že zo štatistík vyplýva fakt, že na jednej strane najväčší dopyt po zamestnancoch z tretích krajín je v oblasti výroby, služieb, obchodu, hoteliérstva, gastronomického sektora, opatrovateľstva, na druhej strane v štatistikách okolitých krajín najviac figurujú práve títo zamestnanci, ktorí od nás odchádzajú a pracujú v týchto sektoroch v zahraničí, a to len potvrdzuje fakt, že domáci zamestnanci idú do zahraničia za lepšími pracovnými podmienkami a za lepším mzdovým ohodnotením a potom chýbajú presne v tých istých sektoroch, ktoré obsadzujú v susedných krajinách a ďalej v Európe. Ďalšia štatistika potvrdzuje, že sa zvyšuje podiel pracujúcich chudobných na trhu práce, opäť je to politika nízkych miezd, ktorá do značnej miery vyháňa našich zamestnancov do zahraničia a k tomu sa ešte v súčasnosti pridáva spoločenská atmosféra, mentálne nastavenie a možno očakávaný ďalší exodus potenciálnych pracujúcich a mladých ľudí do zahraničia. M. Uhlerová uviedla, že ako odbory podporujú, aby všetci zamestnanci mali rovnaké podmienky bez rozdielu, ale zo skúsenosti ich odborových organizácií aj u veľkých zamestnávateľov napr. v automobilovom priemysle, jeden z veľmi deformujúcich prvkov na trhu práce je agentúrne zamestnávanie, s čím by sa mali v blízkej budúcnosti jasne vysporiadať. Uviedla, že KOZ SR nevzniesla pripomienky, ale považovala za potrebné, aby v diskusii odznegli pomenovania skutočných príčin, a aby sa identifikovali problémy na trhu práce.

M. Lelovský za RÚZ upozornil na situáciu, ktorá pravdepodobne nastane a súvisí s krízou na Ukrajine. Vzhľadom na to, že majú úzke kontakty s kolegami aj so zamestnávateľskými zväzmi aj so zamestnancami, školami a pod. upozornil dopredu túto vládu, aj budúcu vládu a špeciálne Ministerstvo vnútra SR na situáciu, ktorú im avizujú a to, že ak sa tento konflikt ukončí a skončí na Ukrajine povinnosť všeobecnej mobilizácie, nezanedbateľná časť

obyvateľstva je rozhodnutá opustiť Ukrajinu, nakoľko nechce žiť v takých podmienkach v 21. storočí. Slovensko ako krajina, ktorá je nárazníkovou zónou, nebolo pripravené na nič čo sa udialo pri vojnovom konflikte a do dnes ani nie je pripravené. Táto situácia pravdepodobne donesie desaťtisíce až státisíce ľudí, ktorí cez Slovensko budú prechádzať, mnohí sa budú cez Slovensko vracieť naspäť z ČR alebo z iných krajín, a toto bude pre Slovensko ako krajinu obrovská príležitosť ako získať ľudí, akým spôsobom sa k tomu postaviť. Upozornil na to, že ak teraz nie je Slovensko pripravené na 5 000 národných víz, ako bude pripravené na 200 tisíc ľudí, ktorí budú cez Slovensko prechádzať.

J. Božik zo ZMOS uviedol, že to čo povedal M. Lelovský z RÚZ sa nedá podporiť v jednej veci. Dlhodobo v rámci Slovenska je problém s demografiou a bude to veľký problém aj do budúcnosti. Komunikovali o tom aj s A. Beljajevom, že na Slovensku je už 281 tisíc cudzincov z tretích krajín, ale je aj pravdou, že viac ako 300 tisíc ľudí je preč, z ktorých sa už väčšina na Slovensko nevráti. Slovensko potrebuje ľudí z tretích krajín, pričom práve krajiny ako Ukrajina, Srbsko sú nám národne, kultúrne aj svetonázorovo najbližšie.

Štátny tajomník Ministerstva vnútra SR T. Opatry reagoval a uviedol, že smerujú k dohode, systémová zmena je na stole. Druhá vec, je to širší problém migrácie ako takej a prístupu k vízam ako takým a následnej práce s migrantmi. Nie je to problém len Ministerstva vnútra SR, ale je to problém aj zastupiteľských úradov a Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, a práve preto sú za systémové riešenie, ktoré je navrhované v zmene zákona a urýchlenie tohto procesu ako celku.

D. Chalupa predniesol stanovisko za SOS a uviedol, že Spoločné odbory Slovenska dlhodobo poukazujú na potrebu systematického zlepšovania pracovných a mzdových podmienok, ktoré priamo vplyvajú na dopyt po pracovných príležitostiach v rámci SR. Zároveň však uviedol, že nie je riešením prijímať zamestnancov z tretích krajín, ktorí sú ochotní pracovať na území SR bez vízie lepšieho pracovného prostredia a primeranej mzdy v rámci Európskej únie, vzhľadom na ekonomickú situáciu a situáciu na trhu práce v domácej krajine. Poukázal na rozmach spoločností agentúrneho zamestnávania, ktoré vnímajú negatívne, vzhľadom na skúsenosti s porušovaním Zákonníka práce, o čom informovali aj NIP na spoločnom stretnutí. Cudzinci z drivej väčšiny nepoznajú legislatívu SR a preto sa ľahko stanú obeťou úmyselného, alebo len neprofesionálneho prístupu pri tvorbe pracovných zmlúv či iného konania zo strany zamestnávateľa. Rovnako skúsenosti so zamestnávaním cudzincov ukazujú, že Slovensko je často len akási prestupná stanica či brána do eurozóny, kde si už po chvíli ľahko nájdu zamestnanie, ktoré je rovnakého druhu no výrazne lepšie platovo ohodnotené. D. Chalupa uviedol, že SOS berú na vedomie aktuálnu situáciu na trhu práce a potrebu uvoľniť udeľovanie národných víz na účel zamestnania.

Záver:

Rada predložený materiál prerokovala s nasledujúcimi závermi:

- A) súhlasí s predloženým materiálom bez pripomienok a odporúča materiál na ďalšie legislatívne konanie,**

B) súhlasí s nadobudnutím účinnosti nariadenia dňom 1. októbra 2023.

K bodu 3:

Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví, ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v oblasti podpory výroby elektriny a niektoré súvisiace podmienky vykonávania regulovaných činností.

Materiál uviedol predseda Úradu pre reguláciu sieťových odvetví SR A. Juris.

A. Beljajev predniesol stanovisko za APZD a uviedol, že APZD súhlasí s návrhom vyhlášky, navrhujú však, aby koeficient r_1 bol bližšie špecifikovaný, t. j. že hodnota koeficientu r_1 pre roky 2024 až 2026 by mala byť uvedená priamo vo vyhláške, napr. ako súčasť prílohy č. 3 k vyhláške. Uviedol, že jasne určená hodnota koeficientov umožní výrobcom lepšie a zodpovedne plánovať sumu predpokladaných nákladov a predpokladaných tržieb na roky 2024 až 2026 a aj na rok 2027, zabezpečí sa tak transparentná, predvídateľná a trvalo udržateľná cenová regulácia podpory výroby elektriny z OZE.

Predseda Úradu pre reguláciu sieťových odvetví SR A. Juris reagoval a uviedol, že práve nad rámec pripomienok stanovili priamo vo vyhláške, že sa jedná o 3 roky, nie viac, stanovili vzorec, ktorý definuje ako sa čo počíta, navyše dali do textu vyhlášky prílohu č. 3, kde sú rovnako definované nejaké hodnoty, aby dotknuté subjekty mali transparentne ukázané ako to r. 2024 bude vyzeráť. Pravdou je, že hodnota r_1 nie je konkrétne zadaná pre daný rok, pre dané palivo, každé palivo je špecifické, a aj jednotlivé dotknuté subjekty sú rôznorodo ovplyvnené týmito palivovými nákladmi, z tohto dôvodu nedali konkrétnu hodnotu r_1 do vyhlášky. Nevie ako to bude vyzeráť budúci rok, chcú mať určitú flexibilitu v priebehu tých ďalších dvoch rokov, na rok 2024 je to jasné, je to uvedené vo vyhláške, radi by potom reflektovali viac, keď tam budú nárasty cien paliva. Ďalej uviedol, že ich snahou je v rámci možného času nastaviť parametre v maximálnej možnej miere, dotknutým subjektom bolo oznámené, že Úrad pre reguláciu sieťových odvetví SR pripraví detailnú metodiku ako sa čo bude rátať.

J. Adamica, predniesol stanovisko za AZZZ SR a uviedol, že oceňujú spoluprácu s Úradom pre reguláciu sieťových odvetví SR pri príprave tejto vyhlášky a ocenil aj to, že návrh stanovuje korekčný mechanizmus aj v cenovej regulácii odmeny za činnosť výkupcu elektriny z OZE a KVET. Zároveň uviedol, že majú požiadavku, aby Úrad pre reguláciu sieťových odvetví SR zvážil korekcie za rok 2022, ktorý bol vo všetkých ohľadoch výnimočný. Druhá vec je skôr informatívna, smerovaná do budúcnosti a súvisí s tým, že nová legislatíva, ktorá bola prijatá v októbri 2022 predpokladá nejaký systém agregácie, čiže výrobcovia môžu využívať v rámci energetického trhu ďalšie subjekty na to, aby si nejakým spôsobom riešili svoje náklady, nevie sa ako tento systém bude vplývať na ich náklady, uvidí sa podľa praxe.

Predseda Úradu pre reguláciu sieťových odvetví SR A. Juris reagoval a uviedol, že pri ďalšej novelizácii sú pripravení o týchto témach rokovať. To čo kolegovia z AZZZ SR požadovali, rokovali o tom na rozporovom konaní, vnímajú to skôr ako určitú mieru retroaktivity, nakoľko rok 2022 je už ukončený, ukončil sa na základe status quo, legislatívneho aj regulačného.

S. Janiš predniesol stanovisko RÚZ a uviedol, že RÚZ navrhuje termín účinnosti vyhlášky 1.10.2023 s cieľom lepšej aplikovateľnosti vyhlášky. Uviedol, že požadujú stabilné nastavenie pravidiel hry vo vyhláške a nie v metodike Úradu pre reguláciu sieťových odvetví SR.

Predseda Úradu pre reguláciu sieťových odvetví SR A. Juris reagoval a poďakoval S. Janišovi za náročnú, konštruktívnu a odbornú debatu, rokovali spolu veľakrát, ostali aj určité témy na ktorých sa nezhodli, vychádza to však z ich práce. Termín účinnosti 1.10.2023 je z ich strany akceptovateľný.

Predsedníčka rady S. Gaborčáková vyzvala sociálnych partnerov, aby zhrnuli svoje stanoviská, vrátane účinnosti vyhlášky, ktorá sa navrhuje 1.10.2023.

R. Karlubík uviedol, že AZZZ SR súhlasí s návrhom vyhlášky a termínom účinnosti vyhlášky 1.10.2023 s tým, že sa uskutoční ešte jedno stretnutie, aby si určité veci ešte vysvetlili, termín stretnutia stanoví Úrad pre reguláciu sieťových odvetví SR a osloví partnerov.

A. Beljajev uviedol, že APZD súhlasí s návrhom vyhlášky a termínom účinnosti vyhlášky 1.10.2023, požiadal, aby APZD bolo súčasťou ďalších diskusií ohľadne stanovenia parametrov pre hodnoty r_i pre roky 2025 – 2026, ako aj ďalšie roky.

M. Lelovský uviedol, že RÚZ súhlasí s návrhom vyhlášky a termínom účinnosti vyhlášky 1.10.2023 s tým, že sa uskutoční ešte jedno stretnutie, aby si určité veci ešte vysvetlili.

M. Uhlerová uviedla, že KOZ SR nemá pripomienky, súhlasí s návrhom vyhlášky a termínom účinnosti vyhlášky 1.10.2023.

D. Chalupa uviedol, že SOS nemá pripomienky, súhlasí s návrhom vyhlášky a termínom účinnosti vyhlášky 1.10.2023.

ZMOS vo svojom písomnom stanovisku uviedlo, že k materiálu nemá žiadne pripomienky.

Záver:

Rada predložený materiál prerokovala s nasledujúcimi závermi:

A) súhlasí s predloženým materiálom bez pripomienok a odporúča materiál na ďalšie legislatívne konanie,

B) súhlasí s nadobudnutím účinnosti vyhlášky dňom 1. októbra 2023.

K bodu 4:

Rôzne:

- Stav energetickej pomoci (výzva podľa schémy 2.4) pre energeticky náročné podniky (APZD)

A. Beljajev uviedol, že pán minister hospodárstva im ešte v lete sľúbil, že dá stanovisko k výzve podľa schémy 2.4, čo je podpora pre energeticky náročné podniky, ktoré v rámci energetickej krízy nedostali žiadnu separátну podporu, chcú teda vedieť aké je stanovisko Ministerstva hospodárstva SR.

P. Dovhun, minister hospodárstva SR uviedol, že tak ako povedal p. Beljajev viedli diskusie, spolu aj s APZD, RÚZ a ďalšími zamestnávateľskými zväzmi, platí ich záväzok, že Ministerstvo hospodárstva SR chce do konca leta túto tému uzavrieť. Uviedol, že začiatkom roka prebiehali diskusie na úrovni Ministerstva hospodárstva SR, Ministerstva financií SR a podnikateľského sektora na tému kompenzácií cien z minulého roku a aj z tohto roku, výzva 2.4 bolo jedno z riešení a zároveň od 1. mája je zavedená kompenzačná schéma, ktorá je síce plošná, ale je z pohľadu adresnosti asi najpresnejšia, pretože koreluje so skutočnou spotrebou elektrickej energie a plynu a to je vlastne kompenzácia taríf, či už distribučných alebo tých ďalších systémových. Výzvu 2.4 analyzovali, všetky štyri varianty, a vyšlo im, že ani jeden zo 4 notifikovaných variantov nie je cesta, bez ohľadu na financovanie. Návrh, ktorý predložili na vládu v stredu, je dokompenzovanie taríf za obdobie január - apríl, a tým by zabezpečili, že tarify jednak pre energeticky náročné podniky, ale aj pre zvyšok priemyslu by boli na úrovni minulého roku, tak ako je to pri domácnostiach. Minister hospodárstva uviedol, že je tu indikovaný nejaký rozpočet, je treba pozerať na to, aby to bolo adresné a ubezpečil, že priemysel je kľúčovým pilierom tejto spoločnosti.

- Stanovisko Ministerstva životného prostredia SR k postupu riešenia kritickéj finančnej situácie v Slovenskom vodohospodárskom podniku, š. p. od septembra 2023 do konca roka a návrh systémovej zmeny na zabezpečenie dostatočného financovania štátneho podniku zo strany envirorezortu v nasledujúcom roku a do budúcnosti (KOZ SR)

M. Uhlerová uviedla, že stanovisko za KOZ SR, odborový zväz DREVO, LESY, VODA prednesie V. Szabová.

V. Szabová vo svojom stanovisku uviedla, že na rok 2023 mali byť zo strany štátu refundované Slovenskému vodohospodárskemu podniku, š. p. (ďalej len „SVP, š.p.“) platby vo výške 52 miliónov eur, vyplatených však bolo len 2,5 milióna eur, čo tvorí 4,9% prefinancovaných oprávnených nákladov. Polovicu príjmov SVP, š.p. tvoria práve platby za služby vo verejnom záujme, ktoré SVP, š. p. pre štát na základe platných zákonov zabezpečuje. V dôsledku neplnenia záväzkov zo strany štátu sú ohrozené nielen zákonné nároky zamestnancov, pracovné pozície, ale aj ochrana života, zdravia a majetku občanov SR, nakoľko v prípade, ak by nebol problém vyriešený a štátny podnik by bol nútený pristúpiť k utlmeniu činnosti, reálna hrozba by bola naplnená. V. Szabová uviedla, že požadujú predstaviť riešenie kritickéj finančnej situácie v SVP, š.p. v období od septembra 2023 do konca roka s tým, že si štát splní svoje povinnosti a finančné záväzky, Ďalej požadujú, do konca septembra 2023 predstaviť návrh systémovej zmeny na zabezpečenie dostatočného financovania štátneho podniku zo strany envirorezortu v nasledujúcom roku a do budúcnosti, aby nedošlo k ohrozeniu života, zdravia

občanov SR, škodám na majetku obcí, právnických a fyzických osôb a plneniu záväzkov z pohľadu zákonných nárokov vo vzťahu k aktuálne 3100 zamestnancom štátneho podniku tak, aby mohli byť tieto zmeny zapracované aj do návrhu štátneho rozpočtu pre rok 2024.

V. Szabová zároveň uviedla, že odborový zväz DREVO, LESY, VODA ponúka plnú súčinnosť pri komunikácii s Ministerstvom financií SR a zástupcami vlády SR pri hľadaní možnosti riešenia aktuálnej kritickej situácie v SVP, š.p. a prípravou systémových zmien tak, aby v budúcnosti významný strategický štátny podnik a jeho zamestnanci neboli nútení znášať a riešiť dôsledky neplnenia povinnosti zo strany štátu, ktorý podnik zriadil.

M. Chrenko, minister životného prostredia SR reagoval a uviedol, že sú si plne vedomí tejto situácie, doplnil, že zhoršovanie finančnej situácie je dlhodobé, siaha to až do r. 2012, odkedy štát neplatí za služby SVP, š.p., ktoré poskytuje vo verejnom záujme. Po nástupe v máji sa s touto situáciou oboznámil, riešili to s SVP, š.p., mali stretnutia s Úradom pre reguláciu sieťových odvetví SR, a veľmi úzko komunikuje na túto tému aj s Ministerstvom financií SR. Súčasne prebieha hĺbková analýza stavu SVP, š.p., analýzu robí Inštitút enviromentálnej politiky v úzkej spolupráci s SVP, š.p. a mala by byť k dispozícii koncom septembra alebo začiatkom októbra, budú tam navrhnuté už aj dlhodobé systémové opatrenia.

Predsedníčka rady S. Gaborčáková poďakovala všetkým prítomným za účasť.

za vládu

Soňa GABORČÁKOVÁ
predsedníčka rady

za zástupcov zamestnancov

Monika UHLEROVÁ
podpredsedníčka rady

za zástupcov zamestnávateľov

Roman KARLUBÍK
podpredseda rady